

НАУКОВИЙ ВИСНОВОК
щодо класифікації знарядь лову та їх застосування
у спортивному та любительському рибальстві
(результати аналізу знарядь лову від 30.01.2020 р. та 6.02.2020 р.)

У рамках науково-технічного співробітництва між Дніпровським державним аграрно-економічним університетом (ДДАЕУ) і Управлінням Державного агентства рибного господарства (ДАРГ) у Дніпропетровській області завідувач кафедри водних біоресурсів та аквакультури, професор, д. б. н. *Новіцький Роман Олександрович* 30 січня 2020 року отримав від іхтіолога Управління ДАРГ у Дніпропетровській області *Дорожко В. Р.* 5 (п'ять) одиниць знарядь лову для їх класифікації та визначення можливості використання таких знарядь лову в спортивному та любительському рибальстві.

У письмовому зверненні Вами також були поставлені такі питання:

- Чи відносяться дані знаряддя лову до заборонних чи таких, які потрібно заборонити? Якщо так, надайте обґрунтування для заборони.

- Просимо Вас також описати методи рибної ловлі, які найбільше шкодять іхтіофауні та становлять загрозу для живих водних біоресурсів (за допомогою якого методу можна використовувати дані знаряддя лову).

Надані для визначення 5 (п'ять) одиниць знарядь лову (приманок – рис. 1) завідувач кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ, професор, д. б. н. *Новіцький Р. О.* досліджував в аудиторії № 404 біотехнологічного факультету Дніпровського державного аграрно-економічного університету 30.01.2020 р. (14.30–16.00) та 6.02.2020 р. (14.20–16.30).

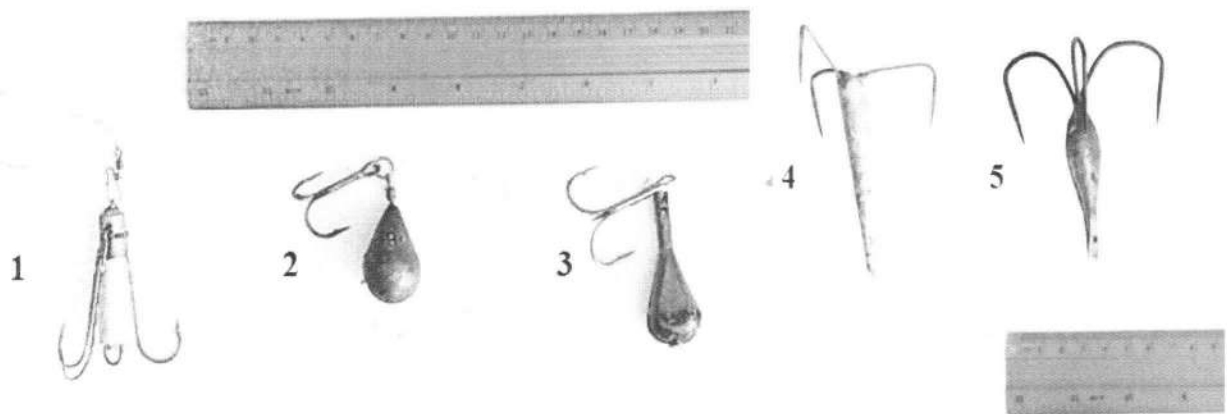

Рис. 1. Надані для аналізу знаряддя лову: 1–5 – їх нумерація.

Отримані знаряддя лову були знайдені на акваторії Мандриківської затоки (м. Дніпро) 5–6.11.2019 р., 6–7.11.2019 р., 6–7.12.2019 р., 25–26.12.2019 р. під час здійснення комплексного обстеження акваторії від о. Монастирський до Південного мосту м. Дніпро (згідно *Акту проведення спільних заходів з дослідження стану водних біоресурсів верхньої ділянки Дніпровського водосховища в осінньо-зимовий період 2019 р. від 14.01.2020 р. Від ДАРГ – іхтіолог Управління Дорошко В. Р. і Головний державний інспектор відділу охорони водних біоресурсів «Рибоохоронний патруль» Погорілий О. В.*).

Під час аналізу наданих знарядь лову користувалися Законом України «Про тваринний світ» (редакція 2001 р., № 2894), Правилами любительського і спортивного рибальства України (1999), довідниковими таблицями гачків для спортивного та любительського рибальства (www.f-fish.com, <https://www.gamakatsu.com/shop> та інші), довідниками і книгами Куркина Б. М., Щербухи А. Я. «Любительское рыболовство» (К., 1985).

Результати аналізу

Знаряддя № 1 представляє собою металеву (алюмінієву) трубку зі спеціальним світловідбиваючим покриттям довжиною 5 см, заповнену свинцем (плюмбумом). У торцях верхньої та нижньої частини свинцевої деталі впаяні вушка. На верхній частині свинцевої деталі є кільце, крізь яке протягнуті 3 (три) рибальських гачки довжиною 5 см (за міжнародною класифікацією ЕУ № 1 (стара, вітчизняна – № 15). Гачки вільно рухаються по вертикалі, не повертаючись навколо своєї осі. Загальна вага знаряддя № 1 – 35 г.

Знаряддя №№ 2 та 3 представляють собою свинцевий тягарець каплеподібної форми вагою 30-80 г, у верхній, вузьчій частині якого впаяний вертлюжок (№ 2) або пробитий отвір (№ 3). До вузької частини тягарця приєднаний потрійний гачок («трійник») великого розміру (довжина 3,0 см, № ЕУ 4, ширина між цівкою та піддівом 2,0 см). Загальна вага кожного знаряддя №№ 2 та 3 – по 32 г кожна.

Знаряддя № 4 представляє собою металевий (латунний) видовжений конус довжиною 7,0 см, заповнений свинцем. На вершині конуса є вушко для прикріплення жилки або шнура, у широку частину конуса впаяні 3 (три) гаки з сталльної проволочи великих розмірів (ширина між цівкою та піддівом понад 3,0 см). Гаки кустарного виробництва не мають борідок. Загальна вага знаряддя № 4 – 55 г.

Знаряддя № 5 представляє собою свинцевий веретеноподібний предмет, який за формою нагадує рибку. Верхня частина знаряддя («хвіст») має отвір, у нижню, більш масивну впаяні 3 (три) гаки з сталльної проволочи великих

розмірів (ширина між цівкою та піддівом понад 3,5 см). Гаки кустарного виробництва не мають борідок. Загальна вага знаряддя № 5 – 37 г.

Надані для аналізу та класифікації знаряддя лову риби мають власні назви серед рибалок-любителів Придніпров'я: знаряддя № 1 – «сепаратист», знаряддя №№ 2 та 3 – «пуля», знаряддя №№ 4 та 5 – «драк», або «драч».

Всі такі знаряддя використовуються для ловіння крупної (понад 1 кг) риби зазвичай методом вертикального або горизонтального багріння. На цей спосіб здобичі риб вказують гачки (або гаки) великих розмірів (ширина між цівкою та піддівом понад 3,0 см), які непорушно, або з обмеженою свободою руху впаяні у тіло знаряддя.

Враховуючи п. 4.2. Правил любительського і спортивного рибальства України (1999) у частині обмеження розміру гачка (не більше № 10 за раніше прийнятою в Україні класифікацією) формально **ці знаряддя лову риби є недозволеними (забороненими)** штучними приманками в Україні.

Враховуючи спосіб ловіння/здобичі риб такими знаряддями лову – різкими, рвучкими вертикальними та/або горизонтальними переміщеннями (під невеликим кутом), що є намаганням рибалки саме забагрили рибу, – **спосіб ловіння риби** цими знаряддями є **забороненим** (у відповідності до п. 3.15 діючих Правил любительського і спортивного рибальства України (1999)).

Під час здійснення комплексного обстеження стану водних біоресурсів на акваторії від о. Монастирський до Південного мосту м. Дніпро (згідно *Акту проведення спільних заходів з дослідження стану водних біоресурсів верхньої ділянки Дніпровського водосховища в осінньо-зимовий період 2019 р. від 14.01.2020 р.*) та контрольно-біологічних обловів на акваторії Мандриківської затоки (м. Дніпро) 5–6.11.2019 р., 6–7.11.2019 р., 6–7.12.2019 р., 25–26.12.2019 р. серед вилучених промисловими знаряддями лову риб рослиноїдної групи (товстолобики білий та строкатий) спостерігалися особини, які постраждали від застосування подібними знаряддями лову засобом багріння (рис. 2).

Необхідно зазначити, що ані строкатий товстолобик, ані білий товстолобик взимку не харчуються, а тим більше – молоддю риб або водними безхребетними, яких примітивно імітують вищезазначені знаряддя лову. Твердження рибалок-любителів, що риби мирної групи – товстолобики, карась сріблястий, короп звичайний, короп дзеркальний, лящ, плітка (тарань), плоскирка атакують подібні знаряддя (приманки) з харчовою метою, є хибними.

Звертаємо увагу також, що усі досліджені знаряддя лову (№№ 1–5) мають вагу понад 30 г. Традиційні зимові снасті для любительського блешнювання (вудильники) не розраховані на таку вагу приманки. Тобто навіть тест бланків

вудилищ для зимового ловіння щуки і судака (вертикальною проводкою приманки – блешні або балансира) не перевищує 20 г.

Ваговими приманками (понад 30 г) можна працювати тільки спінінговими жорсткими вудлищами з тестом не менше 30–60 г, які не призначені для делікатної, чутливої проводки приманки, але можуть використовуватися для рвучкої горизонтальної проводки-багріння.

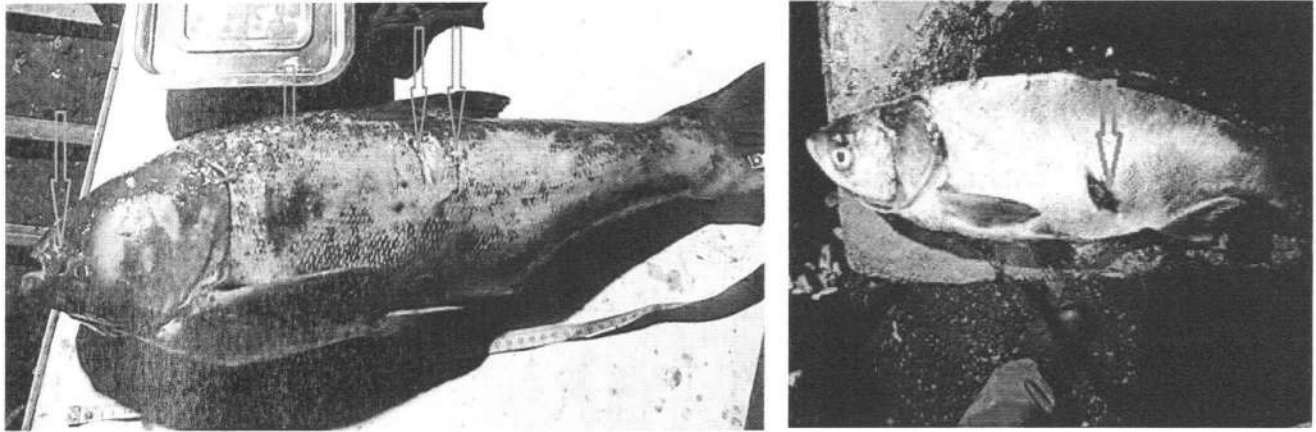

Рис. 2. Товстолобики з верхньої ділянки Дніпровського водосховища (Мандриківська протока). Червоними стрілками вказано місця поранень (порізів) риб.

Розглянуті приманки пристосовані чіпляти/забагрювати рибу у місцях її концентрації саме в осінній та зимовий періоди (так звані зимувальні ями – місця перебування водних біоресурсів в період зимівлі). Прикладом такої здобичі риб є риболовля у затоці Калоша (м. Кам'янське), де карась сріблястий, лящ, короп багриться приманкою «пуля» (рис. 3).

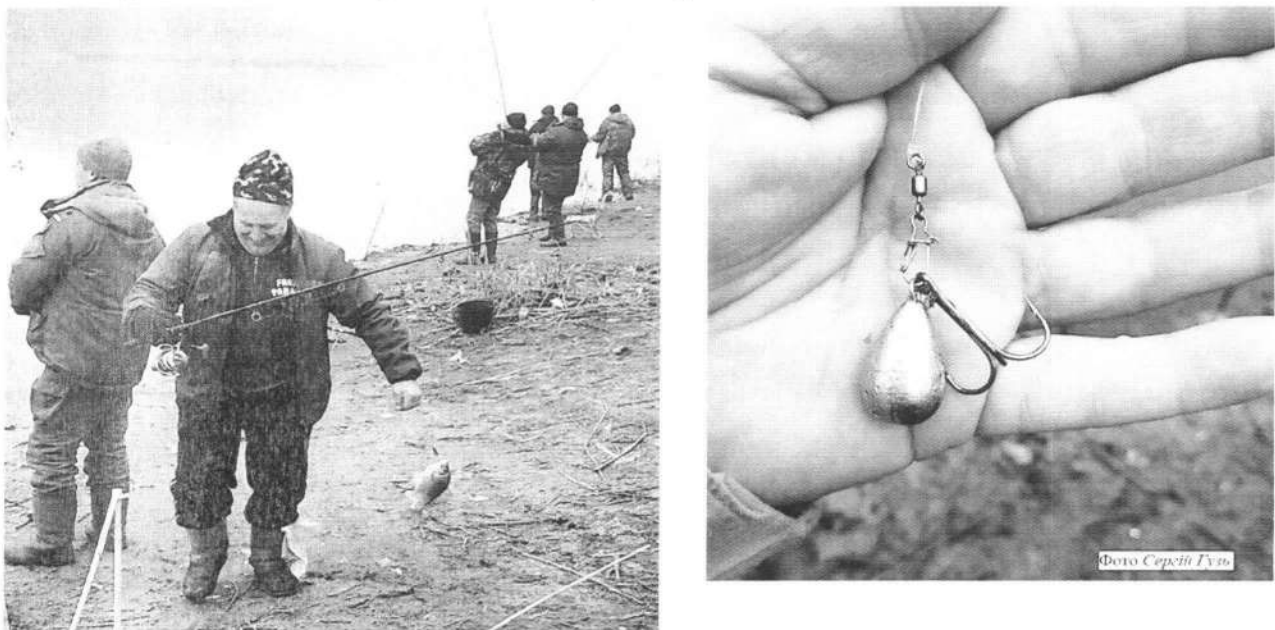

Рис. 3. Риболовля на акваторії затоки Калоша (м. Кам'янське) на «пулю». Фото С. Гузя

Висновки

1. Надані завідувачу кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ, проф., д. б. н. Новіцькому Р. О. для аналізу та класифікації 5 (п'ять) одиниць знарядь лову однозначно є штучними приманками для багріння водних біоресурсів (риби).

2. Розмір гачків усіх п'яти одиниць знарядь лову (№№ 1–5) перевищує норми, дозволені п. 4.2 Правил любительського і спортивного рибальства України (1999). Формально ці знаряддя лову риби є недозволеними (забороненими) штучними приманками в Україні.

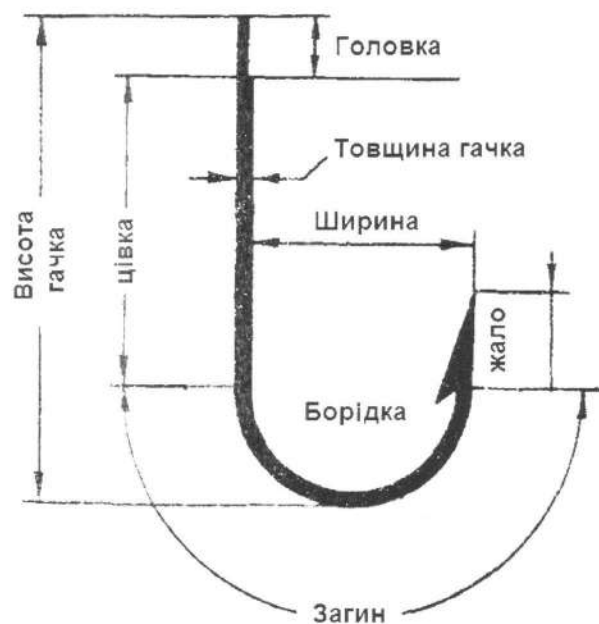
3. Усі п'ять досліджених знарядь лову мають вагу понад 30 г. Традиційні зимові снасті для любительського блешнювання (вудильники) не розраховані на таку вагу приманки. Ваговими приманками (понад 30 г) можна працювати тільки спінінговими жорсткими вудлищами з тестом не менше 30–60 г, які не призначені для делікатної, чутливої проводки приманки, але можуть використовуватися для рвучкої горизонтальної проводки-багріння.

Пропозиції

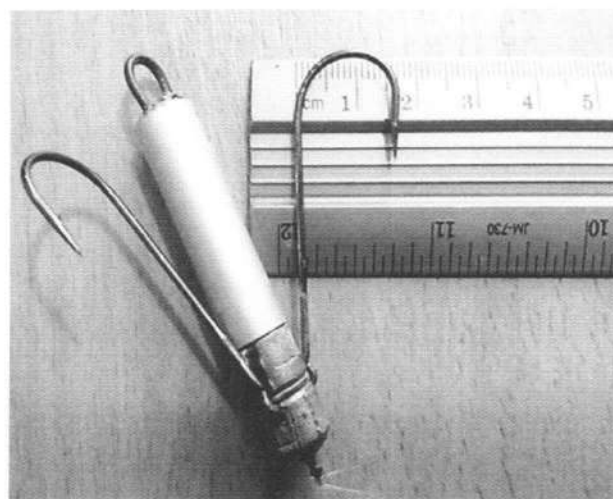
У відповідності до положень статей 13 та 37 Закону України «Про тваринний світ», пунктів 3.14 Правил любительського і спортивного рибальства України (1999) державні органи рибоохорони, до яких належить Управління Державного агентства рибного господарства (ДАРГ) у Дніпропетровській області мають повноваження **забороняти рибалкам-любителям (аматорам) «застосовувати без дозволу органів рибоохорони нові знаряддя та способи лову, які не передбачені цими Правилами рибальства; ...».**

Крім того, з урахуванням кліматичних змін і глобального потепління, яке відмічається і на водоймах України, під час періоду відкритої води восени та взимку (на акваторіях без стійкого льодового покриву), весною до 1 квітня і пізніше **необхідно суворо в обов'язковому порядку забороняти** використання будь-яких штучних приманок (у тому числі блешень, конусів, балансирів та аналогічних знарядь ловлі риби) з гачком («трійником») розміром більше № 10 за вітчизняною класифікацією (відстань між піддівом і цівкою – 10 мм)(рис. 4).

Також необхідно заборонити використання **тандемних приманок** (рис. 5), які виглядають як сполучені на одній жилці (волосіні) або шнурі (металевому дроті, повідку) приманки (блешня, свинцевий, латунний тягарець тощо) і крупний «трійник» (зазвичай вище або нижче приманки). Під час риболовлі риба найчастіше забагрюється саме «трійником».

а

б

Рис. 4. Функціональні частини і розмір риболовного гачка: а) складові частини гачка (ширина гачка (у мм) дорівнює його номеру за вітчизняною класифікацією); б) штучна приманка-«сепаратист» і розмір її гачків (з правого боку).

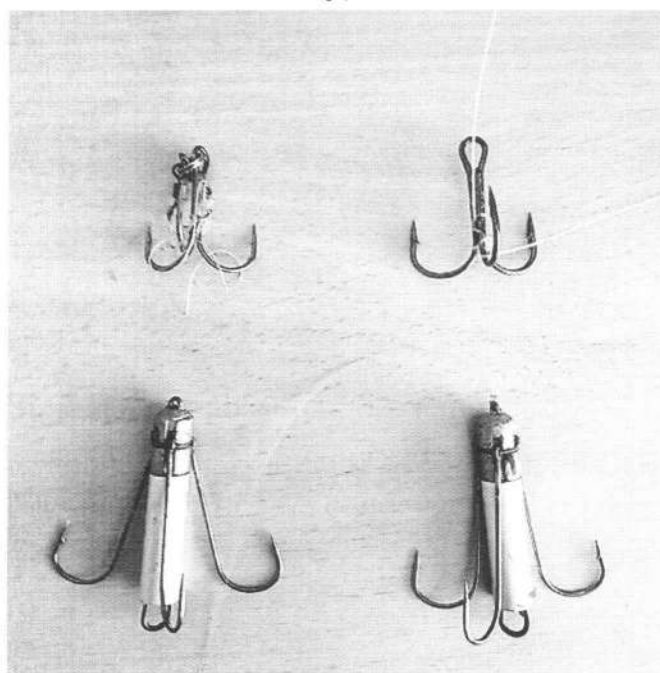

Рис. 5. Тандемна приманка для ловлі (здобичі) крупної риби

Зазначимо, що у торгових точках роздрібної торгівлі рибальськими снастями досліджені нами знаряддя лову знаходяться у вільному продажу. Необхідно попереджати торгові організації та фізичних осіб-підприємців про

заборону на застосування цих знарядь лову та недоцільність їх подальшого продажу.

Зважаючи на вразливість охоронюваних акваторій у межах міст Дніпро, Новомосковськ, Кам'янське, пропонуємо підсилити контроль за охороною водних біоресурсів на таких ділянках Дніпровського (Запорізького) водосховища:

- акваторії Мандриківської затоки (розташованої практично у центрі м. Дніпро з високою щільністю населення і розвиненою транспортною інфраструктурою);
- у затоці Калоша (м. Кам'янське);
- на р. Самара у межах м. Новомосковськ.

Завідувач кафедри
водних біоресурсів та аквакультури
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету,
д. б. н., проф.

Новіцький Р. О.